

MERTEN ROSKAANTUMINEN – REITTEJÄ JA SYITÄ SEKÄ SEURAUKSIA JA RATKAISUJA

BLASTIC-PROJEKTIN KANSALLINEN ALOITUSSEMINAARI
TIISTAINA 17.5.2016 TURUSSA, VIRASTOTALOSSA
HANNA HAAKSI, PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ
JENNY GUSTAFSSON, PROJEKTIKOORDINAATTORI

Pidä Saaristo Siistinä ry järjesti Turussa 17.5.2016 BLASTIC-hankkeen kansallisen aloitusseminaarin. Seminaarin tavoitteena oli esitellä merten roskaantumisen liittyviä taustoja, syitä, seurauksia ja ratkaisuja aiheen parissa toimiville niin yksityisistä, julkisesta kuin kolmannesta sektorista. Seminaarissa kuultiin puheenvuoroja meren ja vesistöjen roskaantumisesta monesta eri näkökulmasta.

Tutkija Päivi Munne Suomen ympäristökeskuksesta alusti seminaarin tuomalla globaalin tilanteen lokaalille tasolle ja kertomalla mitä maailmanlaajuisessa mittakaavassa tapahtuu roskaantumisen saralla. Puheenvuorossa kuultiin myös alustusta muovien sisältämisestä kemikaaleista ja roskien erilaisista lähteistä. Nanokoon roskat nousivat esille myös – tieto todella lisäsi tuskaa. Merten roskaantuminen ei katso rajoja ja siksi onkin olennaista, myös meidän, hyvin suljetulla Itämeren alueella ja toisaalta tuhansien järvien maana olla tietoinen mitä muualla tapahtuu.

Mikromuovit on yksi haastavimmista ongelmista merten roskaantumisessa. Apulaistutkija Pinja Näkki Suomen ympäristökeskuksesta avasi aiheita esittelemällä mikromuoveihin liittyviä tutkimuksia ja tutkimus- ja selvitystyön haasteita.

BLASTIC-hankkeen toimiessa ESBR:n (EU Strategy for Baltic Sea Region) haitallisten aineiden lippulaivahankkeena seminaarissa käsiteltiin myös muoviroskien aiheuttamaa kemiallista kuormaa. Jaakko Mannio, joka toimii Suomen ympäristökeskuksen Kulutuksen ja tuotannon keskuksen haitallisten aineiden ryhmäpäällikkönä, esitteli aiheita tuomalla esiin haitta-ainekuormituksen näkymätöntä, mutta sitäkin vaarallisempaa vaikutusta.

Jotakin täysin uutta meren roskaantumisen keskusteluun toi tutkija Samuel Hartikainen Itä-Suomen yliopistosta. Hieman vaiettu aihe, mutta sitäkin todellisempi on makeiden vesien roskaantuminen ja muoviintuminen. On olemassa viitteitä siitä, että me omalla toiminnallamme saastutamme juomavetemme, kansallisaarteemme. Olen varma, että tästä aiheesta tulemme kuulemaan jatkossa enemmän ja kovempaa.

Tärkeän viestin veden käyttäjän näkökulmasta toi Pekka Tulonen Saaristomeren melojat ry:stä, joka katselee Aurajokea ja sen roskia siellä meloessaan. Puheenvuorossa tuli ilmi, kuinka kirjavaa roskaamiseen vaikuttaminen on maailmalla. Toisissa maissa sakotus on toimiva systeemi, kun taas toisaalla panostetaan paikalla valistamiseen. Roskaantuminen on havaittavissa monissa eri vesistöissä. Hyvä silmien avaaja oli kuva ja tieto siitä, että Roomassa jokiristeilyt Tiber-joella on lopetettu, roskien vuoksi. Roska väärässä paikassa saattaa tuhota elinkeinon, jos toisenkin.

Kansalaisvaikuttaminen on yksi tehokas keino vaikuttaa roskaantumiseen etenkin makroroskien osalta. Projektikoordinaattori Jenny Gustafsson Pidä Saaristo Siistinä ry:stä esitteli yhdistyksen rantojen siivoustalkookampanjaa Siisti Biitsiä. Kampanjan tarkoitus on mm. mahdollistaa konkreettinen tekeminen oman lähiympäristönsä hyväksi ja saada tietoa rantojen roskaantumisesta kansalaisseurantaan hyödyntäen. Kansalaisseurannan käyttäminen tulee varmasti tulevaisuudessa lisääntymään, jolloin esimerkiksi roskaantumisen seuranta voitaisiin toteuttaa kansalaistoiminnan avulla.

Merten roskaantumisen ehkäisemisessä on jo päästy ensiaskeleita pidemmälle niin maailmalla kuin meillä Suomessakin. Monet ovat päässeet jo kiinni syihin ja lähteisiin, ja monia ratkaisumalleja ollaan jo kehittämässä. Toisaalta maailmalaajuinen ongelma vaatii kuitenkin paikallisoihin soveltuvia ratkaisuja. Monia roskaantumisen

reittejä on pyritty selvittämään eri maailman kolkissa, mutta tämä tieto on vielä kovin hajanaista. BLASTIC-hanke pyrkii kokoamaan olemassa olevat mallit, menetelmät ja tiedot yhteen ja niiden avulla kokoamaan ohjeistusta Itämeren alueelle.

Pidä Saaristo Siistinä ry kiittää kaikkia puhujia erinomaisista esityksistä ja paikalle saapunutta runsaslukuista osallistujajoukkoa.

Kaikki esitykset ovat löydettävissä hankkeen kotisivuilta:
<https://www.blastic.eu/event/launchseminar-finland-17-5-2016/>